

Lakiosasto

6.9.1999

Työeläkelaitoksille

I ELÄKETURVAKESKUKSEN (ETK) TEHTÄVISTÄ SÄÄDETÄÄN AIEMPAA TARKEMMIN TYÖNTEKIJÄIN ELÄKELAISIA

II ISRAELIN SOSIAALITURVASOPIMUS VOIMAAN 1.9.1999

III LASKUPERUSTEKORKO

1

ETK:N TEHTÄVISTÄ TARKEMPIA SÄÄNNÖKSIÄ LAKIIN

Yleiskirjeessä A 17/99 kerrottiin hallituksen esityksestä laiksi työntekijäin eläkelain muuttamiseksi (HE 22/1999 vp). Muutokset tulivat voimaan 1.9.1999.

Syyskuun alusta alkaen Eläketurvakeskuksen tehtävistä säädetään aiempaa kattavammin ja tarkemmin työntekijäin eläkelaisissa. Aiemmin pääosin ohjesäännössä luetellut tehtävät nostettiin siten laintasoisiksi. TEL:iin lisättiin säännös Eläketurvakeskuksen toimivallasta antaa valituskelpoinen päätös siitä, sovelletaanko henkilöön hänen ulkomailla työskennellessään edelleen Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä. Eläketurvakeskuksen ratkaisuoikeus ei kuitenkaan edelleenkään koske sosiaaliturva-asetuksessa (1408/71) tai -sopimuksissa tarkoitettuja poikkeuslupa-asioita. Lisäksi ETK:n hallintoelimiä koskevia säännöksiä tarkennettiin ja Eläketurvakeskukseen kohdistettavaa valvontaa koskevia säännöksiä selkiytettiin.

2

SUOMEN JA ISRAELIN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS

Sosiaaliturvaa koskeva sopimus Israelin ja Suomen välillä allekirjoitettiin 15.9.1997. Hallituksen esitys sopimusliitteineen oli yleiskirjeen A 16/99 liitteenä (HE 21/1999 vp). Asetus Israelin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sen eräiden määräysten hyväksymistä annettu laki annettiin 27.8.1999. Näin sopimus tuli voimaan 1.9.1999 (laki 859/1999 ja asetus 860/1999).

6.9.1999

Sopimuksessa on määräyksiä kummankin maan lakisääteisistä eläkkeistä, vanhempainetuuksista, lapsilisästä, äitiysavustuksesta sekä tapaturma- ja ammattitautietuuksista. Israelissa ei ole lakisääteistä työeläkejärjestelmää. Sen vuoksi Suomen työeläkelakien mukaisen tulevan ajan eläkkeen edellytyksenä olevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta varten Israelin työskentelykausia ei oteta, muista sopimuksista poiketen, huomioon. Sopimuksessa ei myöskään ole Suomen työeläkkeen laskentaa koskevia määräyksiä eli työeläke määräytyy täysin Suomen kansallisten säännösten mukaisesti.

Sopimuksen nojalla työeläke maksetaan myös ulkomaalaiselle Israeliin ilman Eläketurvakeskuksen lupaa, jos hakija on työskennellyt Suomessa vähintään vuoden. Tämä työeläkkeen maksamisen ehtona oleva vuoden määräaika vaatimus on uusi, eikä sitä ole muissa sosiaaliturvasopimuksissamme. Vaatimus ei koske Suomen kansalaisia. Lähetettyä työntekijää koskeva lähettämisaika on kolme vuotta. Työntekijä voidaan lähettää myös suomalaiseseen yritykseen sidoksissa olevan yhtiön palvelukseen, kuten tytäryhtiöön.

Sopimuksen soveltamista koskeva yleiskirje lähetetään myöhemmin.

3

LASKUPERUSTEKORKO

Työntekijäin eläkelain mukaisen perusvakuutuksen ja työntekijäin eläkelain mukaisen lisäeläkevakuutuksen laskuperustekorko on 5,25 % ajalla 1.7.-31.12.1999 (STM:n päätös 23.6.1999).

4

YLEISKIRJEEN LIITTEET

Tämän yleiskirjeen liitteenä on laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta 861/1999 sekä asetus eläketurvakeskuksen ohjesäännön sisältävän asetuksen muuttamisesta 862/1999. Ruotsinkielisiä säädöksiä voi tilata Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 566 0566.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiuoma

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 10 a §:n 4 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 559/1993,
muutetaan 1 §:n 6 momentti, 14 § ja 21 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 6 momentti laissa 1482/1995, 14 § laeissa 469/1969 ja 1167/1996 sekä 21 §:n 1 momentti laissa 878/1994, ja
lisätään lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

1 §

Jos eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertämiseksi oikeustoimelle on annettu selainen sisältö, joka ei vastaa asian todellista luonnetta tai tarkoitusta, on tätä järjestämisvelvollisuutta ratkaistaessa meneteltävä asian todellisen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, onko työntekijään sovellettava tätä lakia, ratkaisee asian asianomaisen työnantajan, työntekijän tai eläkelaitoksen hakemuksesta eläketurvakeskus. Sama koskee tilannetta, jossa voidaan epäillä kysymyksessä olevan eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertäminen.

Eläketurvakeskus

14 §

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on toimia 8 §:n 4 momentin 1, 2 ja 10—13 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitettujen yksityisten alojen työeläkejärjestelmän yhteiselimenä ja toiminnallaan edistää tämän eläkejärjestelmän täytäntöönpanoa ja kehittämistä. Lisäksi eläketurvakeskuksen tulee erityisesti:

1) tiedottaa ja antaa neuvontaa työeläkejärjestelmästä;

2) hoitaa sellaisia tehtäviä, jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa;

3) selvittää 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kulujen jakautuminen eri eläkelaitosten välillä;

4) hoitaa eläkelaitosten valvontaan liittyviä tehtäviä asianomaisen ministeriön määräämässä laajuudessa;

5) antaa viranomaisille lausuntoja ja tehdä esityksiä työntekijäin sekä maatalousyrittäjien ja muiden yrittäjien eläketurvaa tai sen kehittämistä koskevissa asioissa;

6) suorittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa;

7) harjoittaa toimintaa, joka edistää 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista toimintaa harjoittavien laitosten yhteistyötä sosiaalivakuutuksen ja sosiaalihuollon piirissä toimivien muiden laitosten ja viranomaisten kanssa; ja

8) huolehtia laissa sille määrättyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavien tietovarastojen ylläpidosta ja eläkelaitosten työeläkelakien mukaista toimintaa varten tarvitsemien tietojen saatavuudesta.

Eläketurvakeskus hoitaa sille eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain (165/1999) 3 §:ssä säädetty yhdyslaitostehtävät.

Eläketurvakeskus ratkaisee työnantajan, työntekijän, virkamiehen tai yrittäjän hakemuksesta, onko Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevien säädösten tai Suomen tekemien sosiaaliturvasopimusten sovellettava lainsäädäntöä koskevien säännösten mukaan ulkomailla työskentelevään henkilöön sovellettava Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä, ja antaa ratkaisusta asianomaisen pyynnöstä valituskelpoisen päätöksen. Tämän lisäksi eläketurvakeskus hoitaa Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevista säädöksistä ja sosiaaliturvasopimuksista johtuvia muita tehtäviä asianomaisen ministeriön

määräämässä laajuudessa.

Edellä 1—3 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi eläketurvakeskus hoitaa muita sellaisia tehtäviä, jotka sille erikseen laissa tai asetuksessa säädetään.

14 a §

Eläketurvakeskuksen päättämisvaltaa käyttävät edustajisto ja hallitus.

Edustajiston asettaa asianomainen ministeriö. Edustajistoon on määrättävä jäseniksi työnantaja-, työntekijä- ja yrittäjäjärjestöjen edustajia sekä henkilöitä, jotka ovat perehtyneet vakuutusyhtiö-, vakuutuskassa- ja eläkesäätiötoimintaan sekä vakuutuslainoppiin, vakuutuslääketieteeseen ja vakuutusmatematiikkaan. Edustajiston kullekin jäsenelle on määrättävä henkilökohtainen varajäsen.

Hallitukseen kuuluu asianomaisen ministeriön määräämät puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Hallitukseen kuuluu myös 11 edustajiston valitsemaa muuta jäsentä, joille kullekin on määrättävä henkilökohtainen varajäsen. Edustajiston työnantajajärjestöjä edustavat jäsenet valitsevat kolme, työntekijäjärjestöjä edustavat jäsenet samoin kolme ja yrittäjäjärjestöjä edustavat jäsenet kaksi hallituksen jäsenistä. Edustajiston kaikki jäsenet yhdessä valitsevat muut kolme hallituksen jäsentä. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen. Hallituksen jäsenistä yhden on oltava vakuutuslakimies, yhden vakuutuslääkäri ja yhden vakuutusmatematiikko.

Eläketurvakeskuksen hallinnosta säädetään tarkemmin eläketurvakeskuksen ohjesäännön

sisältävässä asetuksessa (431/1961).

Mitä tässä pykälässä ja eläketurvakeskuksen ohjesäännön sisältävässä asetuksessa säädetään edustajiston tai hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti edustajiston tai hallituksen jäsenen henkilökohtaiseen varajäseneseen.

Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Tähän valvontaan sovelletaan, mitä tässä laissa tai tämän lain nojalla annetussa asetuksessa tai alemman asteisessa säädöksessä säädetään tai määrätään.

21 §

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen eläkettä taikka työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta eläkelautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Sama koskee tällaista eläketurvakeskuksen päätöstä ja eläketurvakeskuksen eläkelaitokselle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaa päätöstä sekä 1 §:n 6 momentissa, 1 c §:n 2 momentissa, 9 a §:n 1 momentissa, 10 a §:n 2 momentissa, 12 §:n 6 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketurvakeskuksen päätöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Asetus

eläketurvakeskuksen ohjesäännön sisältävän asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä
kumotaan 14 päivänä elokuuta 1961 annetun eläketurvakeskuksen ohjesäännön sisältävän asetuksen (431/1961) 11 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on asetuksessa 672/1969, ja muutetaan 1, 3 ja 4 §, 5 §:n 2 kohta, 6 §:n 3 momentin 1 kohta, 10 § ja 17 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 § mainitussa asetuksessa 672/1969 sekä asetuksissa 150/1994 ja 1107/1995, 4 § mainituissa asetuksissa 672/1969 ja 150/1994, 5 §:n 2 kohta asetuksessa 107/1983, 10 § osaksi mainitussa asetuksessa 150/1994 ja 17 §:n 2 momentti asetuksessa 256/1999, seuraavasti:

1 §

Eläketurvakeskus hoitaa sille laissa ja lain nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja tehtäviä. Eläketurvakeskus ei saa hoitaa tarkoitukselleen vieraita tehtäviä.

3 §

Eläketurvakeskuksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen.

4 §

Edustajistoon, jonka puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet asianomainen ministeriö määrää, kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi seitsemän työnantajajärjestöjen, seitsemän työntekijäjärjestöjen, kolme maatalousyrittäjien järjestöjen, kaksi muiden yrittäjien järjestöjen, kaksi eläkevakuutusyhtiöiden edustajaa sekä lisäksi yksi eläkekassojen ja yksi eläkesäätiöiden edustaja. Jäsenten nimeämistä varten tulee ministeriön varata kunkin edellä mainitun ryhmän yleisiä taloudellisia etuja valvoville edustavimmille järjestöille, mikäli sellaisia on, tilaisuus tehdä ehdotuksensa asianomaisen ryhmän edustajiksi.

Edellä 1 momentissa mainittujen jäsenten lisäksi asianomainen ministeriö määrää edustajistoon enintään kolme muuta jäsentä, joiden valinta on suoritettava siten, että edustajiston kokoonpano täyttää työntekijäin eläkelain 14 a §:n 2 momentin vaatimukset.

Puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja kullekin muulle jäsenelle on määrättävä henkilökohtainen varajäsen.

Asianomaisen ministeriön tehtävänä on määrätä puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja muille jäsenille suoritettava palkkio.

Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut jäsenet nimitetään enintään kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Jos jäsen eroaa tehtävästään ennen määräajan päättymistä, on hänen tilalleen nimitettävä jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen edellä säädetyssä järjestyksessä.

5 §

Edustajiston tehtävänä on:

2) valita hallituksen 11 jäsentä sekä kullekin henkilökohtainen varajäsen;

6 §

Syyskokouksessa on:

1) toimitettava joka kolmas vuosi hallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä vaali;

10 §

Hallitukseen kuuluu asianomaisen ministeriön määräämä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 11 edustajiston valitsemaa muuta jäsentä, joille kullekin on nimettävä henkilökohtainen varajäsen. Jäsenistä vähintään puolella on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei asianomainen ministeriö myönnä eläketurvakeskukselle tästä poikkeusta. Jäsenet on nimitettävä tehtävänsä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Edustajiston on suoritettava hallituksen jäsenten valinta työntekijäin eläkelain 14 a §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla sekä siten, että hallituksen kokoonpano täyttää mainitun lainkohdan vaatimukset.

Jos jäsen eroaa tehtävästään ennen toimikauden päättymistä, on hänen tilalleen määrättävä tai valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen.

17 §

Eläketurvakeskuksen on toimitettava 1 momentissa tarkoitetut tilastotiedot asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle sekä tilinpäätös, tilintarkastuskertomus

ja edustajiston niiden johdosta tekemä päätös Vakuutusvalvontavirastolle viimeistään tilikautta seuraavan toukokuun kuluessa. Vakuutusvalvontaviraston edustajalla on oikeus olla läsnä eläketurvakeskuksen tilintarkastuksessa, ja eläketurvakeskuksen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle taloudellista valvontaa varten sen määräämässä kohtuullisessa ajassa muitakin kuin edellä mainittuja tietoja.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*